

Звичайно, це не всі способи нейтралізації маніпуляцій в діловій комунікації, але вони найчастіше використовуються у боротьбі проти маніпуляторів.

У діловому світі, як і в повсякденному житті уникнути маніпуляцій неможливо. Кожен з нас намагається впливати на ситуацію на свою користь – це природне бажання кожної людини, яка переслідує певні цілі. Головне не стати заручником маніпулятора, а для цього – вчасно помітити вплив і зберегти тверезу, зважену оцінку того, що відбувається. Не менш важливим є вміння правильно реагувати, коли вами намагаються маніпулювати.

Список використаних джерел:

1. Shorter Oxford English Dictionary. By William R. Trumble (Editor), Lesley Brown (Editor), Oxford University Press, 2002. 388 p.
2. Кара-Мурза С. Г. Манипуляция сознанием. М.: Изд-во: Эксмо, 2005. 832 с.
3. Шиллер Г. Манипуляторы сознанием / Пер. с англ.; Науч. ред. Я. Н. Засурский. М.: Мысль, 1980. 287 с.
4. Сугестивні технології маніпулятивного впливу: навч. посіб. / [В. М. Петрик, М. М. Присяжнюк, Л. Ф. Компанцева, Є. Д. Скулиш, О. Д. Бойко, В. В. Остроухов]; за заг. ред. Є. Д. Скулиша. 2-ге вид. К.: ЗАТ «ВІПОЛ», 2011. 248 с.
5. Психологічна маніпуляція. – URL: <https://intelektnacii.top/sotsialna-inzheneriia-psykholohiia/psykholohichna-manipuliatsiia/>.

ГЕНДЕРНО ОРІЄНТОВАНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ У БОРОТЬБІ З КОРУПЦІЄЮ В УКРАЇНІ

*Карпич А. Ю., асистентка та аспірантка кафедри фінансів,
Лялькін О. С., бакалавр, Київський національний університет імені Тараса
Шевченка, м. Київ*

Питання корупції з кожним днем все дедалі гостріше постає в Україні. Її доцільно розглядати як соціально-економічне та культурне явище в нашій державі, яке має невідворотні негативні наслідки для вітчизняного суспільства, його загального добробуту та дотримання морально-етичних норм.

Досліджуючи саму категорію корупції, варто відзначити її широкий зміст і помітний плюралізм у трактуванні. Складність дійти науковцям і практикам до єдиної дефініції пояснюється відразу декількома причинами. Так, різні соціальні групи мають неоднакові погляди на те, який зміст несе в собі корупція, а визначення, наведені в законодавчих документах можна вважати чи не найнеоднозначнішими, та й не все, що вказано в законах повністю відповідає моральним настановам суспільства [6].

На сьогодні показники корупції в публічному секторі економіки України можна переглянути ознайомившись зокрема з Індексом сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index, CPI), який починаючи з 1995 р. щороку публікується світовою неурядовою антикорупційною організацією Transparency International. Індекс сприйняття корупції є композитним індексом, що становить

собою опрацювання міжнародних опитувань та оцінювань корупції, проведених відповідними визначеними на це установами та організаціями [7]. Загалом, чим вище країна в рейтингу, тим краще там ситуація з корупцією. У такому індексі за 2020 р. наша держава зайняла 117 місце зі 180 можливих [4] (для порівняння: у 2019 р. Україна посідала 126 сходинку [2], а в 2018 р. – 120 місце [1]).

До позитивних змін щодо зниження рівня корупції в Україні Transparency International відносить поміж іншого запуск Вищого антикорупційного суду, перезавантаження Національного агентства з питань запобігання корупції, прийняття новим скликанням Верховної Ради відповідних законів задля підвищення ефективності антикорупційних заходів, а також приватизація [4].

Про вплив корупції на економічне життя в країні опубліковано чимало праць у світовій та вітчизняній практиці. Наприклад, дослідження від Міжнародного валютного фонду [5] демонструє істотний зв'язок між корупцією та здатністю держави акумулювати дохідну частину бюджетів за допомогою податкових надходжень. Разом із тим збільшується кількість праць, які присвячені вивченню зв'язку між гендером, корупцією та економічним добробутом населення. Так, привертає увагу дослідження сприйняття корупції чоловіками та жінками в Україні та її вплив на життя пересічних громадян [8], де зазначається про можливість застосування інструментів гендерно орієнтованого бюджетування (далі – ГОБ) у подоланні корупції в нашій країні.

Розглядаючи ГОБ слід відмітити його системну інтеграцію гендерної складової у бюджетний процес, за рахунок чого досягається гендерна рівність та, як наслідок, стає можливим наближення до соціально справедливого суспільства [3]. В Україні практика застосування ГОБ відома вже понад десятиліття, хоча своєї популярності почала набувати в останні п'ять років із його популяризацією проєктами, які фінансуються (чи фінансувалися) міжнародними організаціями (переважно США та Швеція).

Утім, ГОБ як одна з технологій у боротьбі з корупцією поки що сприймається доволі скептично в Україні. Так, дослідження [8] свідчить про те, що менше половини антикорупційних громадських активістів в нашій державі підтримують думку щодо зростання ефективності боротьби з корупцією завдяки використанню ГОБ на всіх рівнях влади. Першопричиною такої поведінки та реакції на ГОБ як антикорупційного інструменту може вважатися слабе усвідомлення його сутності серед українців. Тут слід згадати відсутність або низький рівень фінансової грамотності населення, його низьку активність у суспільно-громадському житті, а на рівні практиків – необізнаність інструментарію та методології проведення ГОБ, і як наслідок, або ігнорування його впровадження, або ж ненавмисна імітація його застосування.

Водночас варто акцентувати увагу, що технологія ГОБ передбачає поміж іншого переструктуризацію видаткової частини бюджетів таким чином, щоб потреби як жінок, так і чоловіків (різних соціальних та вікових груп) враховувалися в найповнішій мірі. Тобто ГОБ – це метод підвищення ефективності використання бюджетних коштів, на додаток до своєї мети досягти гендерної рівності у суспільстві.

Також слід зауважити, що застосування ГОБ базується на гендерному аналізі, який власне і є першим етапом до його впровадження, та який може бути використаний при розробці антикорупційних заходів і виокремленні проблемних питань в антикорупційній політиці.

Таким чином, враховуючи викладене вище, можна підбити підсумки, що на сьогодні в Україні існують значні проблеми, пов'язані з існуванням корупції в публічному секторі економіки. Водночас, ГОБ може стати тим інструментом, який знизить рівень корупції в нашій державі за умови усвідомлення його потенціалу та, найголовніше, використання правильного підходу до його імплементації. Питання застосування ГОБ у боротьбі з корупцією в Україні набудатиме більшої актуальності зважаючи на популяризацію практики ГОБ та його зростаюче поширення на державному та місцевому рівнях, а тому ця тема привертатиме увагу вітчизняних дослідників і спонукатиме до подальших наукових дискусій.

Список використаних джерел:

1. Індекс сприйняття корупції-2018. *Transparency International Ukraine* : [сайт]. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattya-koruptsiyi-2018/>.
2. Індекс сприйняття корупції-2019. *Transparency International Ukraine* : [сайт]. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattya-koruptsiyi-2019/>.
3. Карпич А.Ю. Теоретичні підходи до визначення категорії «гендерно орієнтоване бюджетування» в українській науковій думці. *Економіка та суспільство*. 2021. №24. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/213/204>.
4. Україна в Індексі сприйняття корупції-2020. *Індекс сприйняття корупції-2020* : [сайт]. URL: <http://cpi.ti-ukraine.org/#/>.
5. Baum M.A., Gupta M.S., Kimani E. Corruption, Taxes and Compliance. Washington, D.C: International Monetary Fund. 2017. *IMF eLIBRARY* : [web-site]. URL: <https://www.elibrary.imf.org/downloadpdf/journals/001/2017/255/001.2017.issue-255-en.xml>.
6. *Corrupt Histories (Studies in Comparative History)* / edited by Kreike E., Jordan W. Ch. Rochester: University of Rochester Press, 2006. 498 p.
7. Explanation of How Individual Country Scores of The Corruption Perceptions Index are Calculated. *Transparency International* : [web-site]. URL: <https://www.transparency.org/en/press/explanation-of-how-individual-country-scores-of-the-corruption-perceptions>.
8. Gerasymenko G. Corruption in The Eyes of Women and Men. 2018. *UNDP* : [web-site]. URL: [https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/DG/ETI/Gender_corruption_report%20EN%20\(11\).pdf](https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/DG/ETI/Gender_corruption_report%20EN%20(11).pdf).

ІДЕНТИФІКАЦІЯ, ВИМІРЮВАННЯ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ РИЗИКІВ НЕПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ

Карпушенко М. Ю., канд. екон. наук, Рудий В. А., магістр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

В сучасному середовищі підприємства під час проведення господарської діяльності постійно зіштовхуються із різними видами ризиків. Тому проблема ідентифікації та вимірювання ризиків є надзвичайно актуальною. Питання ідентифікації та вимірювання підприємницьких ризиків, які включають ризики